

МБОО ИСОШ им.Э.К Пекарского
Потапова Ирина Степановна-старший воспитатель,
Аргунова Мария Ивановна-воспитатель
Таттинский улус с. Дэбдиргэ

Проект: «Куолу» күрэс оҕо хомоҕой тылын сайыннарыыга оруола”

2025 г

Бырайыак төрүөгү: Билинни кэмнэ оҕолор билиилэрэ кэнээтэ, информацияны ылаллара улаатта, ол эрэри, оҕо ылбыт билиитинэн эрэ мунурданар буоллаҕына сайдыыта атактанар, омук быһыытынан уратытын билбэт буолар, олоҕу көрүүтэ татымырар. Саха оҕото бэйэтин омугун уратытын, кини историятын, культураны билэр киһи буолара билинни кэмнэ саамай наадалаах. Онон, бэйэтин санаатын кыра эрдэҕиттэн этэр, омугун анын билэр оҕону иити-билини олох ирдэбилэ. Ол иһин оҕо аһыллар, сайдар усулуобуйатын тэрийии олус наадалаах. Оннук усулуобуйаны тэрийиҥ «Куолу» күрэс табыгастаах диэн санааттан бу проект оһулуна.

Сыала:

- төрөөбүт тылга тапталы иңэри;
- санааны сааһылаан этэргэ, тыл культураныгар уһууу.

Соруктара:

саха остуоруйаларын, сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары программаҕа киирбит айымньылартан наардааһын, ырытыы;

- оҕолор бэйэлэрин санааларын дьону-сэргэни итэҕэтэр гына, төрөөбүт тылларынан хомоҕойдук этэ үөрэнэллэригэр эйгэни тэрийии;

Ытыллар сирэ: Таатта улууһа, Дьэбдиргэ «Теремок» оҕо саада

Кыттааччылар: 6-7 саастаах улахан бөлөх оҕолоро /Кыттааччы сахалыы таҥастаах буолара ирдэнэр./

Күрэх ис хоһоно:

I түһүмэх – Саха остуоруйаларын төһө билэҕин

I түһүмэх ирдэбиллэрэ:

Оҕо ойуунан остуоруйа ис хоһоонун арыян кэпсиир.

- биир ситимнээх, ис иһиттэн тахсан иһэр (логическая последовательность) кэпсээни онорор
- Оҕо сангарар саната сайдыбыт, тылын саппааһа баай, кэпсээнин уус-уран ойуулуур-дьүһүннүүр тылларынан кизгэтэр

- Холкутук туттан туран кэпсиир, эмоциональнай күүрүүнү сатаан көрдөрөр, артистичнай

II түһүмэх- сомоҕо домоҕу быһаарыы

Сомоҕо домоҕу быһаарыы ирдэбиллэрэ:

- сомоҕо домох суолтатын чопчу быһаарар, сирэй суолтатыттан ис санаата уратытын быһаарар
- Сомоҕо домоҕу туһанан этии оноруу

III түһүмэх- эргэрбит тылы быһаарыы

Программаҕа киирбит айымньылартан эргэрбит тыллары быһаарыы.

Эргэрбит тыл суолтатын билии ирдэбиллэрэ:

- Сахалыы уустук тыл суолтатын чопчу быһаарар тыллары булар, бэйэтин санаатын толору этэр
- Тыл туттуллар эйгэтин билэр

Кыайыылаабы быһаарыы: «Бастың куолуһут», 1-2-3 миэстэлэр, «Тобуллаҕас толкуйдаах», «Хомоҕой тыллаах» анал ааттар. Кыттааччыларга барыларыгар - сертификат

Бырайыак сүннүүнэн ытыллар үлэ көрүгүнэрэ:

1. Саха остуоруйаларын билиһиннэри: оҕо сатаан истэр, кэрэхсиир сатабылларын сайыннарыы, сатаан кэпсиир, сэхэргиир буоларга уһууу;
2. төрөшүттэри кытары ситимнээх үлэ : сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары оонньуу нөҕүө, ойуулаан-уруһуйдаан, эбээ, эһээ холобурдарынан быһаарыы ситиһии; тыллары күннээҕи олоххо туттары ситиһии;
3. араас тэрээһиннэргэ оҕолору кытыннаран дьон иннигэр иннибэккэ-толлубакка тахсарга усулуобуйа тэрийии
4. оскуоланы кытары ситимнээх үлэ: алын сүһүөх кылаас учууталлара иитээччилэрдиин күрэҕи детсад, оскуола иһинэн ытыы, ырытыһыы
5. улуус уһуяанын оҕолорун икки ардыгар сылын аайы күрэс ытыы

Төрөөбүт тылынан санарыы, кинини иңэринии оҕо төрөөбүт-үөскээбит дьиэтиттэн-уотуттан, ийэ-аҕа иитиититтэн бэриллэр уонна оскуолаҕа киириэн иннинээҕи оҕо

тэрилтэтигэр,оскуолаҕа салҕанар. Төрөөбүт тылынан үөрэтии,киниэхэ уһуйуу оҕо билии-көрүү, өй-санаа, сизэр-майгы өттүнэн сайдыытыгар,норуотун үгэстэрин, культураны баһылыырыгар сүдү күүс буолар.

Биһиги Игидэйдээҕи “Теремок” оҕо саада 2014 сылтан улуустааҕы оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолорго «Куолу» күрэһи тэрийэн ыытабыт. Бу күрэһи 1996 сыллаахха Эдуард Карлович Пекарскай аатынан Игидэй орто оскуолатын историяҕа учуутала,РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ,РФ Президенин гранын хаһаайката, Таатта улуусун сайдыытыгар кылаатын иһин бэлиэ хаһаайына,СӨ үөрэҕириитин туйгуна,Игидэй нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо Анна Павловна Варламова оскуола оҕолоругар тэрийбитэ. Э.К.Пекарскай тылдьытыгар «куолу» , «куолуһут» диэн тыллар быһаарыылара: «куолу- сокуонна,быраабылаҕа ылыныллыбыты тутуһан этэр,сангарар» (Э.К.Пекарскай, Словарь якутского языка. 1958г.,2197столб. 5стр), онон куолуһут диэн бэйэтин санаатын дакаастан этэр киһи ааттанар.

Куолу ыытыллар сыалынан оҕону кыра сааһыттан төрөөбүт тылын билэр, бэйэтин санаатын хомоҕойдук, дьону –сэргэни итэҕэтэр гына этэ үөрэнэригэр уһуйуу буолар. Күрэскэ сылын аайы улуус оҕо уһууһууһунан 6-7 саастаах оҕолор кэлэн үс түһүмэххэ илин-кэлин түсүһэллэр ,ол курдук бастакы түһүмэххэ оҕо ойуунан остуоруйа ис хоһоонун арыян кэпсиир, иккис түһүмэххэ сомоҕо домоҕу быһааран, этии оноролор, үһүс түһүмэххэ эргэрбит билигин сэдэхтик туттуллар тыллары быһаараллар уонна ону туһанан этии онороллор. Кэтээн көрдөххө оҕолор остуоруйаны хомоҕойдук кэпсииллэр, ис хоһоонун истээччигэ тириэрдэр гына. Онтон сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары быһаарарга ыарырҕаталлар эрэри чугаһатан,майгыннатан толкуйдаан таһаарар оҕолор үгүстэрэ үөрдэр. Бу тыллары барытын программаҕа киирбит остуоруйалартан ылбыһпыт, сорох сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары тыа ыаллара билигин даҕаны тутталлар. Иитээччилэр төрөппүттэри кытары бииргэ ситимнээхтик үлэлээтэхтэринэ оҕолор төһө баҕарар ити тыллары туттары сатыыллара саарбаҕа суох. Оҕолору олус гаджекка олоппоко, күннээҕи түбүк быыһыгар остуоруйалаһан,таабырыннаһан төрөөбүт тыл эгэлгэтин инэринэллэригэр кыһаллаллара наадалаах.

Иитээччилэргэ бу күрэҕи 2018 сылтан ыытабыт.Иитээчи төрөөбүт төрүт тылы билиитин-көрүүтүн (өс хоһооннору, сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары) дьонно-сэргэҕэ итэҕэтэр гына тиэрдэрин, хомоҕойдук айан кэпсиирин ситиһии. Бастакы түһүмэххэ талан ылбыт өс хоһоонун туһанан тутатына остуоруйа айан кэпсииллэр. Иитээччилэр хомоҕой тыллара, тутатына араас остуоруйалары уустаан-ураннаан айан кэпсииллэр. Онтон сомоҕо домохтору, эргэрбит тыллары быһаарыыга дьэ иитээччи тобуллаҕас толкуйа, киэн билиитэ көстөр, төһө баҕарар куолулаан тылы быһаара сатыыллар, билбэт да тылларын тобулан, толкуйдаан таһаараллар. Онтон куолу күрэс туһалаах, билиини-көрүүнү ханатар дии саныыбыт. 2022 сылтан күрэхпит өрөспүүбүлүкээнискэй таһымна таҕыста,манна оҕолор кыттыылара киһини үөрдэр, ол курдук Муоматтан,Сунтаартан,Горнайтан,Мэнэ-Ханаластан, Чурапчыттан,иитээччилэр Мэнэ-Ханаластан, Таатта улуусун уһууһууһунан кытыннылар. 2021 сылтан күрэхпит ыытыллар көрүнэ, аныгы олох ирдэбилинэн,тэтиминэн куйаар ситимин нөнүө буолла. Манна уларытыылара киллэрдибит,ол курдук оҕолор остуоруйа кэпсииллэрин, иитээччилэр өс хоһоонуттан остуоруйа айалларын устаннар ютуб каналга ыыталлар, онтон сомоҕо домоҕу, эргэрбит тыллары быһаарыылара куйаар ситимин нөнүө ыытылынна. Маннык ыытылларын сэргээтилэр, улахан ыарахаттары көрсүбэтибит.

2024 дьыэ кэргэн сылын чэрчитинэн куолу күрэспитин атыннык хайысхалаан ыыппыппыт. Ол курдук иитээччи эргэрбит тыллары, сомоҕо домохтору, өс хоһооннору туһанан остуоруйа айбытын, оҕо дьыэ кэргэнинэн оонньоон көрдөрөннөр видеоҕа устан ыыппыттар. Манна иитээччи уонна дьыэ кэргэн тус-туһунан сыаналаммыттар.

Бырайыак ситиһиилэрэ:

Куолу күрэскэ кыттыбыт оҕолору кэтээн көрүүнэн, олох симик оҕолор дьон иннигэр тахсартан толлубат,санааларын этэр, кэпсиир буолбуттара үөрдэр. Бастын куолуһут аатын ылбыт оҕолор салгыы оскуолаҕа олус ситиһиилээхтик үөрэнэллэр, бастыннар кэккэлэригэр сылдыаллар,араас

аабыларга, күрэхтэһиилэргэ үгүс ситиһиилэрэ биһигини үөрдэр.

Куолу -2014 түмүгэ

Кыттааччылар:

1. Васильева Айта – “Кэскил” Туора-Күөл
2. Михайлов Ян – “Ньургунун” Баайаҕа
3. Лазарева Эмилия - “Сулусчаан” Ытык-Күөл
4. Аржакова Катя – “Аленушка” Чөркөөх
5. Данилова Ангелина – “Кэнчээри” Уолба
6. Антосова Оксана – “Сардаана” Чымнаайы
7. Кычкина Айсена – “Кэнчээри” Ытык-Күөл
8. Власов Егор – “Кэскил” Харбалаах
9. Аянитова Элона – “Хатынчаан” Уус-Таатта
10. Тарабукина Айтаана – “Харыйачаан” Уус-Таатта
11. Аргунова Айта – “Теремок” Дэбдиргэ

Кыайыылаахтар:

“Бастын куолунут” - Аргунова Айта – “Теремок” Дэбдиргэ

1миэстэ - Лазарева Эмилия - “Сулусчаан” Ытык-Күөл

2 миэстэ - Кычкина Айсена – “Кэнчээри” Ытык-Күөл

3миэстэ - Тарабукина Айтаана – “Харыйачаан” Уус-Таатта

“Тобуллаҕас толкуйдаах” анал аат- Михайлов Ян – “Ньургунун” Баайаҕа

“Хомоҕой тыллаах” анал аат- Власов Егор – “Кэскил” Харбалаах

«Куолу 2015» улуустаагы күрэх

Кыттааччылар:

1. «Кэнчээри» - Ытык Күөл
2. «Сулусчаан» - Ытык Күөл
- 3.«Кэскил» -Туора Күөл
- 4.«Сардаана» - Чымнаайы
- 5.«Ньургунун» - Баайаҕа
6. «Хатынчаан» - Усть Таатта
7. «Харыйачаан» - Усть Таатта
8. «Туйаара» - Чычымах
9. «Тулукчаана» - Ытык Күөл
10. «Теремок» - Игидэй

Ордахова Виолетта **«Бастын куолунут»** - МБДОУ «Теремок»- Лопатина Т.С

Барбасытова Вика **«Сулусчаан»- I миэстэ**- Гуляева М.М

Неустроев Ньургун **«Ньургунун»** Баайаҕа – **I миэстэ**-Неустроева Ф.С

Данилова Далаана **«Кэскил»** Туора Күөл- **III миэстэ**- Захарова А.Н

Анал ааттар:

«Хомоҕой тыллаах»- Саввин Алик «Сардаана» Чымнаайы, Христофорова С.Т

«Тобуллаҕас толкуйдаах» - Уйгун Тарабукин, «Харыйачаан» Уус-Таатта

«Куолу- 2016»

Кыттааччылар:

1. Андросова Уруйдаана бл, рук. Белолобская Вера Васильевна МБДОУ «Ньургунун» Баяга
2. Колодезникова Оляна бл, рук бл, рук. Колодезникова Надежда Гаврильевна МБДОУ «Харыйачаан» Уус-Таатта
3. Лебедева Наташа бл,рук. Попова Лариса Анатольевна, МБДОУ ЦРР д/с «Мичил» Боробул
4. Туласынов Реас, бл, рук. Неустроева Оксана Семеновна МБДОУ «Хатынчаан» Уус-Таатта
5. Трулукова Айыына бл, рук. Прокопьева Луиза Егоровна, МБДОУ «Кэскил» Туора-Күөл

6. Бурмистрова Маша бл, рук. Попова М.И, МБДОУ «Теремок»
7. Охотина Варя бл, рук. Григорьева Агафья Дмитриевна МБДОУ «Туйаара» Чычымах
8. Гуляев Айтал, бл, рук. Петрова Мария Михайловна, МБДОУ ЦРР «Аленушка» Черкех

Кыайыылаахтар:

«Бастын куолуһут» - Бурмистрова Маша рук. Попова М.И, Бурмистрова Д.К МБДОУ «Теремок»

1 место- Колодезникова Оляна бл, рук бл, рук. Колодезникова Надежда Гаврильевна МБДОУ «Харыйачаан» Уус-Таатта

2 место- Охотина Варя бл, рук. Григорьева Агафья Дмитриевна МБДОУ «Туйаара» Чычымах

3 место - Андросова Уруйдаана бл, рук. Белолобская Вера Васильевна МБДОУ Ньургунун Баяга «Тобуллабас толкуйдаах» - Трулукова Айыына бл,рук.Прокопьева Луиза Егоровна, МБДОУ «Кэскил» Туора-Күөл

«Хомо5ой тыллаах»- Лебедева Наташа бл,рук.Попова Лариса Анатольевна, МБДОУ ЦРР д/с «Мичил» Боробул

Куолу -2017 түмүгэ

Кыттааччылар:

- 1.Тарабукина Юлиана- “Кэнчээри” ОСК Ытык-Күөл
2. Маркова Лиана-“Теремок” Дэбдиргэ
- 3.Григорьева Нарыйаана-“ Туйаара” Чычымах
4. Аржакова Аня- “Сулусчаан” ОСК Ытык-Күөл
- 5.Таппырова Алена- “Кэнчээри” Уолба
6. Андросова Дарина- “Солнышко” Ытык-Күөл
7. Татарина Ангелина- Харбалаах “Кэскил”
8. Матвеева Нелли – “Мичил” Дьохсофон
- 9.Хоютанова Нелли – “Сардаана” Чымнаайы

Кыайыылаахтар:

«Бастын куолуһут» - . Матвеева Нелли –“ Мичил” Дьохсофон

1миэстэ- Андросова Дарина- “Солнышко” Ытык-Күөл

2 итэстэ- Аржакова Аня- “Сулусчаан” ОСК Ытык-Күөл

3миэстэ- Татарина Ангелина- Харбалаах” Кэскил”

Таппырова Алена- “Кэнчээри” Уолба

«Тобуллабас толкуйдаах» анал аат- Тарабукина Юлиана- “Кэнчээри” ОСК Ытык-Күөл

«Хомо5ой тыллаах» анал аат - Григорьева Нарыйаана-“ Туйаара” Чычымах

«Куолу - 2018» түмүгэ

Кыттааччылар:

О5олор:

1. Плотников Слава- ЦРР “Чуораанчык” Ытык-Күөл
2. Таппырова Алена- МБДОУ “Кэнчээри” Уолба
3. Тарасова Айта- ЦРР“Кэнчээри” Ытык-Күөл
4. Нестерова Айгылаана – МБДОУ “Сардаана” Чимнай
5. Попов Алгыстаан- ЦРР “Мичил” Боробул
6. Дорофеев Алеша- ЦРР “Сулусчаан” Ытык-Күөл
7. Бурнашева Амелия- МБДОУ “Ньургунун” Баяга
8. Семенова Кристина – МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

Иитээчилэр:

Хаптагаева Снежана Ивановна- МБДОУ “Кэскил” Туора-Күөл

Ершова Лира Дмитриевна - ЦРР “Сулусчаан” Ытык-Күөл

Щергина Матрена Ивановна- ЦРР“Кэнчээри” Ытык-Күөл

Карбаканова Екатерина Гаврильевна- МБДОУ “Кэнчээри” Уолба

Христофорова Сусанна Ивановна- МБДОУ “Сардаана” Чимнай
Ядрихинская Елена Николаевна- ЦРР “Мичил” Боробул
Мандарова Мария Алексеевна- МБДОУ “Ньургунун” Баяга
Попова Мария Ивановна - МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

Түмүк: оёолор

“Бастын куолуһут”- Семенова Кристина – МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

1 миэстэ- Попов Алгыстаан- ЦРР “Мичил” Боробул

2 миэстэ - Дорофеев Алеша- ЦРР “Сулусчаан” Ытык-Кюель

3 миэстэ - Нестерова Айгылаана – МБДОУ “Сардаана” Чимнай

Анал аатттар:

«Тобуллабас толкуйдаах»- Попов Алгыстаан- ЦРР “Мичил” Боробул

«Хомоёой тыллаах» - Бурнашева Амелия- МБДОУ “Ньургунун” Баяга

Иитээчилэр

“Бастын куолуһут”- Ядрихинская Елена Николаевна- ЦРР “Мичил” Боробул

1 миэстэ- Щергина Матрена Ивановна- ЦРР“Кэнчээри” Ытык-Кюель

2 миэстэ - Попова Мария Ивановна - МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

3 миэстэ - Христофорова Сусанна Ивановна- МБДОУ “Сардаана” Чимнай

Анал аатттар:

«Тобуллабас толкуйдаах» - Мандарова Мария Алексеевна- МБДОУ “Ньургунун” Баяга

«Хомоёой тыллаах» - Ершова Лира Дмитриевна - ЦРР “Сулусчаан” Ытык-Күөл

«Куолу - 2019» түмүгэ

Кыттааччылар:

Оёолор:

- 1.Афанасьев Саша - МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ
2. Баява Айсена - МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
3. Романов Сулустаан - МБДОУ “Ньургунун” с Баяга
4. Данилова Сайнаара - МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул
- 5.Неустроев Эдик - МБДОУ “Харыйачаан” с Усть-Таатта
- 6.Тарабукина Ариана - МБДОУ ЦРР “Кэнчээри” с Ытык-Күөл
- 7.Егорова Нина - МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл
- 8.Винокуров Дьулус - МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй
- 9.Толстякова Сандаара - ЧСОШ им.Г.Д.Бястинова-Бэс Дьарааһын
- 10.Кусатова Сандаара - МБОУ Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”
- 11.Антеева Женя - МБДОУ “Кэскил” с Харбалах
- 12.Охотин Антон - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл
- 13.Дедюкина Аня - МБДОУ “Солнышко” с Ытык-Күөл

Иитээчилэр:

- 1.Охотина Татьяна Ивановна - МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
2. Васильева Евдокия Семеновна- МБДОУ “Ньургунун” с Баяга
- 3.Стручкова Екатерина Николаевна- МБДОУ “Солнышко” с Ытык-Күөл
- 4.Попова Лариса Анатольевна- МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул
5. Неустроева Александра Николаевна - МБДОУ “Харыйачаан” с Усть-Таатта
- 6.Лопатина Дария Константиновна- МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ
- 7.Егорова Александра Николаевна- МБДОУ ЦРР “Кэнчээри” с Ытык-Күөл
- 8.Прокопьева Луиза Егоровна- МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл
- 9.Тарасова Анна Павловна- МБОУ Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”
- 10.Оготеева Анастасия Никифоровна- МБДОУ “Кэскил” с Харбалах
- 11.Гуляева Марфа Михайловна - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл
12. Христофорова Сусанна Тарасовна - ЧСОШ им Бястинова ДО с.Чимнай

Түмүк: оёолор

“Бастын куолуһут”- Афанасьев Саша – МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

1 миэстэ- Антеева Женья - МБДОУ “Кэскил” с Харбалах

2 миэстэ - Егорова Нина - МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

3 миэстэ - Кусатова Сандаара - МБОУ Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Винокуров Дьулус - МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй

«Хомоҕой тыллаах» - Тарабукина Ариана - МБДОУ ЦРР “Кэнчээри” с Ытык-Күөл

Иитээчилэр

“Бастын куолуһут”- Христофорова Сусанна Ивановна- ЧСОШ им Бястинова ДО “Сардаана” Чимнай

1 миэстэ- Гуляева Марфа Михайловна - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

2 миэстэ – Охотина Татьяна Ивановна - МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех

3 миэстэ - Оготеева Анастасия Никифоровна- МБДОУ “Кэскил” с Харбалах

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Лопатина Дария Константиновна- МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ

«Хомоҕой тыллаах» - Попова Лариса Анатольевна- МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул

«КУОЛУ – 2020» түмүгэ

Кыттааччылар:

Оболор:

1.Кайгородов Саша- МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ

2. Бабанова Алеся - МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул

3. Винокуров Дьулус- МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй

4. Порядин Максим- МБДОУ ЦРР «Туллукчаана» с Ытык-Күөл

5. Пономарева Анита - МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

6. Романов Рома - МБДОУ “Ньургунун” с Баяга

7. Данилова Диана- МБОУ Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”

8. Тарабукин Айсен- МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

Иитээчилэр:

1. Белолобская Вера Васильевна- МБДОУ “Ньургунун” с Баяга

2. Тарбахова Розалия Николаевна-- МБДОУ ЦРР «Туллукчаана» с Ытык-Күөл

3. Андросова Матрена Михайловна- МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул

4. Дедюкина Клара Александровна- МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ

5. Захарова Анна Николаевна-- МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

6. Бочурова Ньургустана Степановна- МБОУ Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”

7. Малышева Варвара Кимовна- МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй

8. Петрова Парасковья Николаевна- МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

Түмүк: оболор:

“Бастын куолуһут”- Кайгородов Саша – МБДОУ «Теремок» Дэбдиргэ

1 миэстэ- Данилова Диана- МБОУ Уолбинская СОШ им В.И. Ленина ДО “Кэнчээри”

2 миэстэ - Винокуров Дьулус- МБОУ Чычымахская СОШ им. С.Р. Кулачикова-Эллэй

3 миэстэ – Пономарева Анита - МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Романов Рома - МБДОУ “Ньургунун” с Баяга

«Хомоҕой тыллаах» - Бабанова Алеся - МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул.

Иитээчилэр

“Бастын куолуһут”- Петрова Парасковья Николаевна- МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

1 миэстэ- Дедюкина Клара Александровна- МБДОУ “Теремок” с.Дэбдиргэ

2 миэстэ – Захарова Анна Николаевна-- МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

3 миэстэ – Белолобская Вера Васильевна- МБДОУ “Ньургунун” с Баяга

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Малышева Варвара Кимовна- МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р.

Кулачикова-Эллэй

«Хомоёой тыллаах» - Андросова Матрена Михайловна- МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул

«КУОЛУ – 2021» түмүгэ

Кыттааччылар:

Оболор:

1. Кузьмина Рада-МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ Дедюкина К.А, Лопатина Д.К
2. Аввакумова Арина-МБОО Жохсогонская СОШ с Боробул-Андросова М.М
3. Канаева Вика - МБОО Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй- Кальной А.Д
4. Бучугасова Сардаана - МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл Захарова А.Н
5. Слепцов Арылхан - МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех, Яковлева П.В, Ефремова С.М
6. Потапов Эрсан - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл, Дьяконова Т.С
7. Тистяхов Айтал - Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата, Христофорова С.Т
8. Чехордун Дьурустаан -МБДОУ “Сардаана с.Кыйы,Иванова К.А,Огонерова Р.Д
9. Арылахова Милана -МБДОУ ЦРР “Чуораанчык” с Ытык-Кюель-Карбаканова М.М
10. Юнчанова Нарыйа - МБОО Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”-Карбаканова Е.Г
11. Козлов Аман - МБОО Баягинская СОШ им.И.М.Хатылаева, Дедюкина О.С
12. Пономарева Айна -МБДОО детский сад“Күн тулуктара”, Тарбахова Р.Н

Иитээччилэр:

1. Прохорова Сахаяна Святославовна -МБОО “Дая-Амгинская СОШ им Х.И.Кашкина”
2. Дедюкина Октябрина Семеновна -МБОО Баягинская СОШ им.И.М.Хатылаева
3. Чехордуна Нюриана Васильевна-МБДОУ “Сардаана” с.Кыйы
4. Быгынанова Лена Андреевна -МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ
5. Дьяконова Татьяна Спартаковна - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл
6. Слепцова Анна Романовна-Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата
7. Яковлева Парасковья Васильевна -МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
8. Голикова Алена Альбертовна -МБДОУ “Харыйачаан” с Усть-Таатта
9. Кальной Агафия Дмитриевна -МБОО “Чычымахская СОШ”
10. Юмшанова Альбина Михайловна -МБДОУ ЦРР “Мичил” с Боробул
11. Кириллина Татьяна Никифоровна -МБОО Уолбинская СОШ им В.И.Ленина ДО “Кэнчээри”
12. Большакова Саргылана Васильевна -МБДОО детский сад“Күн тулуктара”

Түмүк: оболор:

“Бастын куолуһут”- Бучугасова Сардаана -МБДОУ “Кэскил” с. Туор-Күөл

1 миэстэ- Пономарева Айна -МБДОО детский сад “Күн тулуктара”

2 миэстэ – Арылахова Милана-МБДОУ ЦРР “Чуораанчык” с ЫтыкКүөл

3 миэстэ – Кузьмина Рада -МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Канаева Вика - МБОО Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй

«Хомоёой тыллаах» - Слепцов Арылхан МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех

Иитээччилэр

“Бастын куолуһут”- Чехордуна Нюриана Васильевна МБДОУ “Сардаана” с.Кыйы

1 миэстэ- Яковлева Парасковья Васильевна МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех

2 миэстэ – Быгынанова Лена Андреевна МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ

3 миэстэ – Голикова Алена Альбертовна МБДОУ “Харыйачаан” с Усть-Таатта

Анал аатттар:

«Тобуллаҕас толкуйдаах»- Большакова Саргылана Васильевна МБДОО детский сад“Күн тулуктара”

«Хомоёой тыллаах» - Дьяконова Татьяна Спартаковна МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

Республиканский «КУОЛУ-2022» күрэх

(оскуолаба кириэн иннинээби саастаах оҕолорго) түмүгэ:

1. Кривошапкин Сайаан -МБОО Игидейская СОШ с.Дэбдиргэ
- 2.Тарасова Айта-МБДОУ д/с «Ромашка» с Өрт Горный улус
3. Кириллина Мила-МБОО Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй
4. Баишева Анита-Мегино –Хангаласский улус с.Тумул
5. Никитина Амелия- МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
6. Слепцова Арина-МБОО Баягинская СОШ им.И.М.Хатылаева
7. Максимов Андриан - МБДОУ д/с «Хатынчаан» с. Бордон Сунтарский улус
8. Ефимова Адриана - МБОО ТКСШ с. Туор-Кюель Таттинский улус
9. Аргунова Настя- МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Кюель Таттинский улус
10. Бурмистрова Диана - МБДОУ Харбалахский дс “Кэскил” с Харбалах
11. Копырин Ефрем - МБДОУ ЦРР “Алгыс” с.Чыаппара Чурапчинский улус
12. Алексеева Наташа - МБДОУ “Ньургунун” с. Сасыр Момский улус

Түмүк: оҕолор:

«Бастың куолуһут» - Аргунова Настя МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Кюель Таттинский улус

1миэстэ-Ефимова Адриана МБОО ТКСШ с. Туор-Кюель Таттинский улус

2 миэстэ - Тарасова Айта МБДОУ д/с «Ромашка» с Өрт Горный улус

3 миэстэ - Максимов Андриан МБДОУ д/с «Хатынчаан» с. Бордон Сунтарский улус

«Тобуллаҕас толкуйдаах» анал аат - Баишева Анита Мегино –Хангаласский улус с.Тумул

«Хомоҕой тыллаах» - Копырин Ефрем МБДОУ ЦРР “Алгыс” с.Чыаппара Чурапчинский улус

А.П.Варламова анал бириһэ.стипендиата ананар - Копырин Ефрем МБДОУ ЦРР “Алгыс” с.Чыаппара Чурапчинский улус

Дьүүлүүр сүбэ:

- 1.Дьяконова Ольга Спартаковна – Таатта улуһун дьизэ кэргэн уонна яччат киинин психолога
2. Бурмистрова Варвара Федоровна – Игидэй орто оскуолатын алын сүһүөх кылаас учуутала
3. Иванова Саргылана Алексеевна - Игидэй орто оскуолатын история учуутала

Республиканскай «КУОЛУ-2022» детсад иитээччилэригэр тыл этиитигэр күрэх түмүгэ:

1. Иванова Тамара Николаевна -МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ
2. Канаева Елизавета Николаевна-МБОО “Чычымахская СОШ”
3. Пономарева Лена Николаевна-МБОУ «Тумульская СОШ им.Героя Соц труда Т.Г.Десяткина»
4. Филатова Айталиа Афанасьевна-МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
- 5.Сорошева Дария Ивановна -МБДОО детский сад“Күн тулуктара”
6. Ефимова Ирина Романовна-Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата
7. Павловна Лена Семеновна- МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Кюель
8. Огонерова Розалия Дмитриевна-МБОО Тыарасынская СОШ с.Кыйы

Түмүк: оҕолор:

«Бастың куолуһут» - Иванова Тамара Николаевна -МБОО ИСОШ с.Дэбдиргэ

1миэстэ- Сорошева Дария Ивановна-МБДОО детский сад“Күн тулуктара”

2 миэстэ - Ефимова Ирина Романовна-Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата

3 миэстэ - Канаева Елизавета Николаевна-МБОО “Чычымахская СОШ”

«Тобуллаҕас толкуйдаах» анал аат - Павловна Лена Семеновна-МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

«Хомо5ой тыллаах» - Пономарева Лена Николаевна-МБОУ «Тумульская СОШ им.Героя Соц труда Т.Г.Десяткина»

Дьүүлүүр сүбэ:

Арунова Лидия Петровна – И.А.Аргунов аатынан Тааттатаабы кииннэммит библиотека сүрүн библиотекара

Жулева Александра Семеновна – СӨ «Иэйии» КСТ, «Уран тыл», “Сайар сарыал”, “Дор5оон тойуга”

Марков Николай Эдуардович- ХИФУ ФТИ 3 курсун устудьуона, Куолу араатардар күрэстэрин 2014-2018 сс мунутуур кыайыылаабы

**Республиканской «КУОЛУ-2023» күрэх
(оскуолаба кириэн иннинээ5и саастаах о5олорго) түмүгэ:**

1. Харайданова Аделина - МБОУ Игидейская СОШ с.Дэбдиргэ
2. Олейникова Диана - МБДОУ детский сад “Күн тулуктара”
3. Табуанова Арианна - МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй
4. Данилова Аида - МБДОУ ЦРР «Кэнчээри»
5. Попова Амелия-Любовь - МБДОУ ЦРР “Аленушка” с. Черкех
6. Андросова Арина - МБОУ Баягинская СОШ им.И.М.Хатылаева
7. Прокопьева Карина - Детский сад “Мамонтенок” г.Якутск
8. Данилов Владик - МБДОУ “Майинский дс общеразвивающего вида “Чуораанчык”” Мэнэ-ханалас улууна
9. Саввина Айыына - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл Таттинский улус
10. Блахиров Дьулус - Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата

«Бастың куолуһут» - Харайданова Аделина - МБОУ Игидейская СОШ с.Дэбдиргэ

1 миэстэ - Саввина Айыына - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Кюель Таттинский улус

2 миэстэ - Данилов Владик - МБДОУ “Майинский дс общеразвивающего вида “Чуораанчык”” Мэнэ-ханалас улууна

3 миэстэ – Табуанова Арианна МБОУ Чычымахская СОШ им.С.Р. Кулачикова-Эллэй

«Тобулла5ас толкуйдаах» анал аат - Блахиров Дьулус - Г.Д. Бэс Дьарааһын аатынан Чымнаайы орто оскуолата

«Хомо5ой тыллаах» - Прокопьева Карина - Детский сад “Мамонтенок” Якутск

Дьүүлүүр сүбэ:

1. Жулева Кристина Алексеевна- Игидэйдээ5и модельнай библиотекатын сэбиэдиссэйэ

2. Лопатина Татьяна Эдуардовна – А.П.Варламова аатынан Игидэйдээ5и краеведческой музей сэбиэдиссэйэ

3. Лугинова Ангелина Васильевна – Дьокуускай куорат «Күнчээн» уһуяанын иитээччитэ

Республиканской «КУОЛУ-2023» детсад иитээччилэригэр тыл этиитигэр күрэх түмүгэ:

1. Малышева Варвара Кимовна - МБОУ “Чычымахская СОШ”

2. Охлопкова Светлана Васильевна - МБДОУ ЦРР дс «Сайдыы» с.Нюрбачан Ньурба оройуона

3. Иовлева Прасковья Романовна - МБДОУ детский сад “Күн тулуктара”

4. Сорова Маргарита Григорьевна - МБДОУ ЦРР “Кэнчээри” с Ытык-Күөл

5. Аввакумова Варвара Дмитриевна - МБДОУ ЦРР “Сулусчаан” с Ытык-Күөл

6. Тихонова Сайына Михайловна - МБОУ Жохсогонская СОШ

7. Белолобская Вера Васильевна - МБОУ Баягинская СОШ

«Бастың куолуһут» - Белолюбская Вера Васильевна - МБОО Баягинская СОШ

1миэстэ - Малышева Варвара Кимовна - МБОО “Чычымахская СОШ”

2 миэстэ - Тихонова Сайына Михайловна - МБОО Жохсогонская СОШ

3 миэстэ – Иовлева Прасковья Романовна - МБДОО детский сад “Күн тулуктара”

«Тобуллаҕас толкуйдаах» анал аат - Аввакумова Варвара Дмитриевна - МБДОУ ЦРР

“Сулусчаан” с Ытык-Күөл

«Хомоҕой тыллаах» - Охлопкова Светлана Василевна - МБДОУ ЦРР дс «Сайдыы» с.Нюрбачан
Ньурба оройуона

Дьүүлүүр сүбэ:

1.Арунова Лидия Петровна – И.А.Аргунов аатынан Тааттатааҕы кииннэммит библиотека сүрүн
библиотекара

2.Дьяконова Ольга Спартаковна – Таатта улууһун дьиз кэргэн уонна ыччат киинин психолога

3.Марков Николай Эдуардович- ХИФУ ФТИ 4 курсун устудьуона, Куолу араатардар күрэстэрин 2014-2018
сс мунутуур кыайыылааҕа

Өрөспүүбүлүкэтээҕи “Куолу 2024” дьиз кэргэнинэн уонна уһуйаан иитээччилэрин икки
ардыгар күрэскэ барыта 9 дьиз кэргэн ,9 иитээччи кыттыыны ыллылар.

дьүүлүүр сүбэтэҕэ үлэлээтилэр:

1.Аргунова Лидия Петровна-Таатта улууһун Ытык күөл киин библиотекатын сүрүннүүр үлэһитэ

2.Оконешникова Дария Валентиновна, заведующая ОДЦР ДТК - центр чтения НБ РС(Я)(отдел
детских цифровых ресурсов)

3.Сивцева Татьяна Николаевна, главный библиотекарь ОДЦР ДТК - центр чтения НБ РС(Я)

4.Жулева Кристина Алексеевна- Таатта улууһун Игидэй модельнай библиотекатын сэбиэдиссэйэ
Куолу -2024 күрэх түмүгэ:

Дьиз кэргэнинэн остуоруйа оонньоон көрдөрүүгэ

***Кылаан чыпчаал** - Яковлев Артем дьиз кэргэнэ-Чөркөөхтөөбү " Аленушка" ОСК Таатта улууһа

1 үрдэл - Егоровтар дьиз кэргэн- Уолба орто оскуолатын уһуйаана Таатта улууһа

2 үрдэл- Харов Альберт дьиз кэргэнэ- Баайаҕа орто оскуолатын уһуйаана Таатта улууһа

3 үрдэл - Айтал Марков дьиз кэргэнэ - Игидэй орто оскуолатын уһуйаана Таатта улууһа

1 үктэл - Христофоровтар дьиз кэргэн- Күн тулуктара" уһуйаан Таатта улууһа

2 үктэл-Федоровтар дьиз кэргэн- " Тулукчаана" ОСК - Чурапчы улууһа

3 үктэл- "Сулусчаан" ОСК Таатта улууһа

***"Сайдам дьиз кэргэн"** анал аат-Васильев Алеша дьиз кэргэнэ- Тыараһа орто оскуолатын
уһуйаана,Таатта улууһа

***"Иллээх дьиз кэргэн"** анал аат - Никоновтар дьиз кэргэн- Дьохсоҕон орто оскуолатын
уһуйаана,Таатта улууһа

Иитээччилэр күрэстэрин түмүгэ:

*** "Бастың остуоруйаһыт"** - Бочурова Ньургустана Степановна Уолба орто оскуолатын уһуйаана
Таатта улууһа

1 үрдэл - Захарова Домна Афанасьевна - "Күн тулуктара" уһуйаан Таатта улууһа

2 үрдэл - Чехордуна Нюриана Васильевна- Тыараһа орто оскуолатын уһуйаана,Таатта улууһа

3 үрдэл - Дедюкина Октябрина Семеновна - Баайаҕа орто оскуолатын уһуйаана Таатта улууһа

1 үктэл - Наумова Айыына Ивановна- Дьохсоҕон орто оскуолатын уһуйаана,Таатта улууһа

2 үктэл - Охотина Татьяна Ивановна-

Чөркөөхтөөбү " Аленушка" ОСК Таатта улууһа

3 үктэл- Иванова Тамара Николаевна Игидэй орто оскуолатын уһуйаана Таатта улууһа

***"Хомоҕой тыллаах"** анал аат- Петрова П.Н- "Сулусчаан" ОСК Таатта улууһа

***" Айар куттаах"** анал аат- И.Н Федорова И.Н.-Тулукчаана" ОСК - Чурапчы улууһа

Куолуга кыттыбыт бары дьиз кэргэннэ,иитээччилэргэ барҕа махтал,бары үтүнү,сырдыгы
баҕарабыт,саха тыла сайдарын туһугар үлэбитигэр үрдүк ситиһиилэри

